

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

7. De vi & effectu Promissorii juramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

Actoris propedeat, tum actori potius, in supplementum probationis, deferendum erit, ut communiter tradunt. DD, in d. l. *Admonendi D. ad. & in d. cap. fin. niu*, ut loquuntur, persona rei si legalior, aut actor putetur veritatem ignorare. Verius autem videtur ex d. e. *fin. d. l. Admonendi & l. In bona fidei 3. Cod. eod* necesse non esse exigi hoc juramentum a litigatoribus, ut Judex illud deferre possit, quia dicitur iis locis, solere Judices in causis dubiis, ob probationum inopiam, juraturandum deferre, & secundum eum, qui juravit, pronuntiare.

§. VI.

In quibus causis locus sit juramento suppletorio probationis.

1. In causis omnibus locum habet.
2. Exceptis arduis & criminalibus criminaliter intentatis.
3. Notamen etiam in his deferri potest.
4. Quam delatione eiusdem consideranda.

§. Ed queritur, in quibus causis locum habeat hoc juramentum suppletorium probationis Respondetur ex l. 3. §. 1. *D. h. e. habere locum*, quacumque actione quis conveniatur, sive in personam, sive in rem, sive in factum, sive personali actione vel quavis alia, sive etiam de interdicto. Unde in *l. in bona fidei 3. Cod. eod* dicitur. In bonæ fidei contractibus, nec non in ceteris causis, inopia probationum, per Judicem iurejurando causâ cognita res decidi oportere: in civilibus scilicet causis, iisque non arduis, nec gravioribus: aut in criminalibus, criminaliter intentatis.

2. Nam cum in arduis & criminalibus causis, criminaliter intentatis, probationes debeant esse justæ, & quidem in criminalibus luce meridiana clariores, *l. ult. Cod. De probat.* locus huic juramento esse non potest, secundum communem opinionem in d. l. 3. *& d. l. Admonendi*; colligiturque ex d. l. 3. illis verbis, *Actioni personali*: nam ubi agitur criminaliter, dicitur potius accusatio, quam actio, *l. De crimine Cod. Ad Leg. Cornel. de falsis*. Atque ita illa d. l. *In Bona fidei* verba & etiam in ceteris, de civilibus causis accipienda sunt.

3. Ex parte rei tamen in criminalibus indifferenter, sive civiliter sive criminaliter inten-

tatis ad suam innocentiam purgandam, possidem deferri huiusmodi juramentum, verius videtur, arg. d. e. *fin. hoc tit. ibi*, *Præsumptio verò faciente pro illo reo deferri potest, ad ostendendam suam innocentiam.*

4. Cæterum quoad delationem huius juramenti quatuor potissimum in causâ cognitionem, venire debent, conditio personarum, natura causæ, quantitas rerum, & qualitas factorum: nam regulariter in causis magnis & arduis non deferretur, nisi plusquam semiplenè probatum sit, qualis est causâ matrimonii.

§. VII.

De vi & effectu Juramenti assertorii.

1. Causa iurejurando decisa non retractatur per nova instrumenta.
2. Prætextu juramenti necessarii iudex decidere causam potest.
3. Quo tamen casu retractatur sententia per nova instrumenta.
4. Ex juramento datur actori in factum actio, & reo exceptio.
5. Idque delato vel relato juramento.
6. Vel etiam remisso ab adversario.
7. Causa debitis expressa etiam utilis ex contractu actio datur.

¶ Quod ad vim & effectum attingit Juramenti assertorii; Voluntarii quidem & Judicialis in primis ea est vis, quod causâ iurejurando decisa non retractetur per instrumenta, postea de novo reperta, nisi specialiter hoc lege excipiat, *l. 1. Cod. hoc tit. & similibus*: aut nisi litigatorum consensu, occasione instrumentorum de novo reperorum, efficiatur, ut alia sententia feratur, per quam prior, quæ in rem transivit judicatam, rescindatur, arg. *l. 1. Cod. quando provocare non est necesse*. Ratio est, quia tunc res & controversia potius tacitâ litigatorum transactione (quæ regulariter non rescinditur per instrumenta de novo reperta, *l. Sub prætextu 19. Cod. De transact.*) decisa videtur, propter mutuum consensum, quam sententia, *l. 1. & fin. D. hoc tit.*

2. Necessarii vero iurejurandivis & effectus est, quod ejus prætextu iudex valeat confessam causam decidere, & sententiam definiti-

D d

viam

vam ferre reum vel absolvendo vel condemnando, *d. l. Admonendi D. eod.* * 3. Ita tamen, quod sententia hujusmodi, licet in rem judicatum transiverit, rescindi possit prætextu novorum instrumentorum, modò per ea juramentum necessarium quod sententiæ latæ causam dedit falso præstitum fuisse, plenè & sine alterius adminiculo probetur, *d. l. Admonendi in princ.* Ratio est, quia tale juramentum non defertur ex pacto litigantium, sed officio Judicis, etiam invito adversario, adversus quem sententia lata est & qui petit eam rescindi. Pari modo talis sententia per novos testes, id est, non productos antea, rescindi potest, quia testes appellatione instrumentorum continentur, *l. 1. D. De fide instrument.*

4. Præterea supradictorum juramentorum ea est vis, quod ad rei judicatæ exemplum ex iis: Actori juranti Prætoria in factum actio acquiritur, ad consequendum id, quod sibi deberi juravit, *l. A. A. A. Cod. eod. §. Item si quis Insituit. De actionib.* Neque in hac actione queritur, an debeat id, quod petitur, sed an juratum sit, quia ex juramento præstito deberi constat, *l. Nam posteaquam 9. §. 1. l. non erit §. dolo D. eod.* Nam sicut res judicata pro veniæ habetur, ita & juramentum, etsi falsò præstitum sit, pro veritate accipitur, cum habeat majorem auctoritatem, quam res judicata, *l. 2. D. eod.* Reo vero ex hujusmodi juramento v. g. si juraverit se non debere, quod petitur, non actio, sed exceptio acquiritur, *d. l. Nam posteaquam §. 1. ad actoris intentionem, etiam ante litis contestationem seu ingressum, perimendam, c. 1. De litis contestat. in 6.* Nisi talis exceptio iurandi altiore indaginem postularet nam tum litis postmodum subsequenti ingressum non impediret, *d. l. Nam posteaquam in princ.*

5. Et hæc quidem obtinent, quando delato vel relato prius ab adversario juramento, eo modo quod delatum vel relatum est actor vel reus continenti juravit, vel saltem delatum aut relatum in continenti suscepit; & post dilationem ad deliberandum, sibi ex justa causa concessam, illud præstitit, *l. Iurifurandum 34. in princ. D. eod.*

6. Neque ad hoc, ut supradicta locum habeant, refert, an delato vel relato semel juramento juratum sit, an verò ei, qui paratus erat jurare, remissum, *d. l. Nam posteaquam §. 1.*

quia hæc actio & exceptio non tam oritur ex jurejurando, quam ex conventionione; quæ non minus remissa, quam præstito juramento, locum habet. Nec rursus, & ante à Judice, an à parte, in judicio vel extra judicium, delatum sit *Glossa in l. 1. A. A. Cod. eod.* Quin & procuratoris, & advocati juramentum legitime præstitum, actori actionem & reo exceptionem parat.

7. Observandum autem hic, quod, quando causa expressa, ex qua, v. g. ex empro, sibi debitum asserit, actor jurat, non tantum in factum ex jurejurando oriatur actio, sed & utilis ex contractu, quem jurat, *l. Si duo §. si quis juravit D. eod.* Quando verò nulla causa expressa jurat, tunc sola actio in factum oritur. Exceptio, quod in rei vindicatione utraque actio oriatur, & in factum ex jurejurando, & utilis in rem, sive causam, unde dominium nactus est, expresserit, sive non *d. l. Nam posteaquam in fine.* Ratio diversitatis est inter actionem in personam & actionem in rem quod dominium non possit nobis nisi ex una causa competere: & proinde de ea sola causa juratum esse intelligitur, etiam si non fuerit expressa. At verò idem sæpius & ex pluribus causis potest nobis deberi, & ideo de nulla certa juratum intelligitur.

§. VIII.

De vi & effectu promissorii juramenti.

1. Inducit obligationem ad sui observationem.
2. Promissionem & contractum confirmat.
3. Juramentum quando dicatur validum & obligare ad sui observationem.
4. Quando confirmare contractum.
5. 6. 7. Discrimen inter hæc duo.

1. Juramenti Promissorii effectus inprimis est, inducere obligationem ad sui observationem, dummodò verà & serià atque absolute intentione sit emissum, & reliqua ad validitatem ejus requisita; licet etiam illud emittens ex eo obligari nolit: quia non magis in potestate est hominis, impedire, ne juramentum, verà & serià intentione jurandi præstitum, obliget, quam sit in ejus potestate, impedire exustionem domus vel stuppæ, posito, quod ei de facto ignem applicet, licet maxime nolit exuri. Nam sicut ex igne appposito sequitur necessariò exustio: ita ex juramento, verà

IBIDEM;